

Deuteronomy 17:11

עַל־פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יִוְרֶה וְעַל־הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר־יֵאמְרוּ לְךָ תַעֲשֶׂה
לֹא תִסּוּר מִן־הַדְּבָר אֲשֶׁר־יִגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמָאל:

According to the instruction (*Torah*) which they (the High Court) shall teach you,
and the sentence which they tell you, do it.

Do not depart from the thing which they tell you, right or left.

Sifre (4th century Palestinian midrash collection)

שופטים ׀ קנד) אפילו מראין בעיניך על הימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין שמע להם

Even if he tells you that what seems to you to be left is right,

or that what seems to you to be right is left, obey him.

Rashi (Rabbi Shlomo Yitzchaki, Troyes France 1040-1105CE)

(יא) ׀ ימין ושמאל. אפלו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין,

וכל שכן שאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל (ספרי קנד):

Even if he tells you that what is left is right, or that what is right is left.

And even more so when he tells you that what is right is right

And what is left is left.

RaMBaN (Rabbi Moshe ben Nachman, Gerona Spain 1194-1270CE)

ימין ושמאל אפילו אם אומר לך על ימין שהוא שמאל או על שמאל שהוא ימין לשון רש"י וענינו אפילו תחשוב בלבך שהם טועים והדבר פשוט בעיניך כאשר אתה יודע בין ימינך לשמאלך תעשה כמצותם ואל תאמר איך אוכל החלב הגמור הזה או אהרוג האיש הנקי הזה אבל תאמר כך צוה אותי האדון המצוה על המצות שאעשה בכל מצותיו ככל אשר יורוני העומדים לפניו במקום אשר יבחר ועל משמעות דעתם נתן לי התורה אפילו יטעו וזה כענין רבי יהושע עם ר"ג ביום הכיפורים שחל להיות בחשבוננו (ר"ה כה)

Even if he tells you that what is left is right, and that what is right is left. RaSHI's words.

This means: Even if you think in your heart that they are wrong,
and the thing is as simple in your eyes as knowing your right from your left,
do as they command, and do not say:

“How can I eat this complete helev (forbidden fat)?” or “How can I kill this innocent man?”

Rather, you should say, “Thus have I been commanded by the commanding Lord,
to perform his commandments exactly as they have instructed me—
--those who stand before Him in the place which he will choose.

And by the reasoning of their minds He has given me the Torah, even when they err.”

And this is what happened with Rabbi Joshua and Rabban Gamliel when Yom Kippur fell according to his calculation (Talmud Rosh Hashanah 25a).

והצורך במצוה הזאת גדול מאד כי התורה נתנה לנו בכתב וידוע הוא שלא ישתוו הדעות בכל הדברים הנולדים והנה ירבו המחלוקות ותעשה התורה כמה תורות וחתך לנו הכתוב הדין שנשמע לבית דין הגדול העומד לפני השם במקום אשר יבחר בכל מה שיאמרו לנו בפירוש התורה בין שקבלו פירושו עד מפי עד ומשה מפי הגבורה או שיאמרו כן לפי משמעות המקרא או כוונתה כי על הדעת שלהם הוא נותן (ס"א לנו) להם התורה אפילו יהיה בעיניך כמחליף הימין בשמאל וכל שכן שיש לך לחשוב שהם אומרים על ימין שהוא ימין כי רוח השם על משרתי מקדשו ולא יעזוב את חסידיו לעולם נשמרו מן הטעות ומן המכשול ולשון ספרי (שופטים קנד) אפילו מראין בעיניך על הימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין שמע להם

The need for this commandment is very great, for the Torah was given to us *in writing*;

And it is obvious that not all opinions will be the same regarding new situations that arise,
and disagreements will increase, and the Torah will become many torahs.

So scripture established the law: that we must obey the High Court
which stands before God in the place which he will choose,
in every way that they interpret the Torah,

whether their interpretation is a direct transmission, via Moses from “The Mouth of Power”,
or they have deduced it logically from scripture or its intention.

For it is through their reasoning that He gives us the Torah,
even though it appears to you that they have replaced right with left.

And furthermore, you really should think that what they say is “right” is in fact “right.”

For the spirit of God is upon those who serve in his sanctuary;

God loves justice and will not abandon His pious ones; They are protected forever.” (Ps 37:28)

That is: protected from error and from stumbling.

And Sifrei's language is:

Even if he tells you that what seems to be left is right, and that what seems to be right is left.

Kli Yakar (Rabbi Shlomo Efraim Lunshitz, Lemberg and Prague, 1550-1619CE)

לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל. פירש"י אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל כו', נראה שדקדק זה מדלא קאמר לא תסור ימין ושמאל מן הדבר ומדקאמר ימין ושמאל אחר אשר יגידו לך, ש"מ שהכי קאמר אע"פ שכפי האמת אינו ימין ושמאל זולת מה שהם יגידו לך שהוא ימין ושמאל, ובטעם דבר זה נתקשו המפרשים ונתנו טעמים רבים שנין דין מן דין

RaSHI interprets: Even if he says to you regarding "right" that it is "left," etc.

Apparently he reads it this way because the text does not say

"do not depart right or left from what they tell you", but rather says

"right or left" after "what they tell you"

Understanding this as meaning:

"Even though according to the truth it is not right or left

in any way other than the fact that they are telling you that it is right or left."

And about this meaning the commentators have been troubled,

And they have given many reasons, all different one from the other.

וכפי האמת אין אני רואה שום קושי בדבר, כי כבר אמרו רז"ל (חגיגה ג:) שמא יאמר אדם הואיל והללו מטהרין והללו מטמאין, הללו אוסרין והללו מתירין, היאך אני למד תורה מעתה ת"ל נתנו מרועה אחד (קהלת יביא) כלן אל אחד נתנן כו', וקשה הלא הדרא קושיא לדוכתה וסוף סוף היאך אני למד תורה, אלא ביאור הדבר הוא שבכל דבר טומאה וטהרה יש כמה פנים לטהרו, וכמה פנים לטמאו, ואם התורה טהרתו הוא מפני שהצדדים המראים פני טהרה הם מרובים יותר מן הפנים המראים פני טומאה וכן להפך, והוא הדין בדבר מותר ואסור, וכשר ופסול, ומטעם זה אמרו רז"ל (סנהדרין יז.) שאין ממנין לסנהדרין עד שיודע לטהר השרץ מן התורה,

But in truth I do not see any difficulty whatsoever in this matter.

For our rabbis of blessed memory have already said:

"A person might say 'Since these say "pure" and these say "impure,"

and these forbid and these permit, how then can I learn Torah?!"

Therefore the scripture says "*They were all given by one shepherd*" (*Ecclesiastes 12:11*)

One God gave them all. (Talmud Bavli, Hagigah 3b)

But in fact the question still remains: in the end, how can I learn Torah?

And the clarification of the thing is:

In every question of purity and impurity, there are aspects of purity and aspects of impurity.

And if the law is that a thing is pure,

it is because the aspects of purity outweigh the aspects of impurity.

And it is the same way with regard to permission and prohibition

and with regard to kosher and "disqualified."

For this reason our sages said (Talmud, Sanhedrin 17a) that

a man was not appointed to the Sanhedrin

until he could prove that a reptile was pure on the basis of the Torah.

וטעמו של דבר שאם לפעמים צריכין להוראת שעה לפסוק נגד התורה משום עת לעשות לה' הפרו תורתך (תהלים קיט.קכו) אז יכול החכם או הנביא לצרף לסברת עת לעשות לה' אותן מיעוט סברות שכבר נדחו מחמת הרוב ולילך אחר המיעוט כהוראת אליהו בהר הכרמל, אבל אם אין החכם או הנביא יודע שום סברא אל ההפך אז לעולם לא יטהרו אפילו בהוראת שעה והרי הוא מחויב לטהרו מטעם סמוך עת לעשות לה' למיעוט סברות הנוטין אל ההפך ואתרע רובא דכנגדו, ואם ב"ד שלמטה פוסקים טהור על דבר שהוא טמא מן התורה הואיל שיש סברות גם לטהרו סמוך רובא של ב"ד שלמטה שהסכימו לטהרו אל מיעוט סברות שיש לו בלאו הכי לטהרו ואתרע רובא של טומאה, כי נתן ה' כח גם לבית דין שלמטה לעשות סברות לכאן ולכאן ונתרבו הסברות הנוטין לצד טהרה

The reason is this: in emergency situations we sometimes need a “ruling for the hour,”

To rule against the Torah, because of the principle

It is time to act for God; they have made void Your Torah (Psalm 119:126)

[Radically re-read as: It is time to act for God; make void Your Torah!]

Then, the sage or the prophet is able to join to the principle of *time to act for God*

the few reasons which in ordinary circumstances would be outweighed;

and to follow the lesser reasons, as Elijah did at Mount Carmel

[when he offered sacrifices outside of the Jerusalem Temple, counter to explicit law].

But if the sage or the prophet does not know any counter-arguments,

Then he will never declare “pure” even in an emergency

.....

וע"כ יפה אמרו רז"ל (חגיגה ג:) עשה אונן כאפרכסת וקנה לב לשמוע דברי המטהרין ודברי המטמאין, כי כפי האמת כל אדם צריך לכל הסברות כי א"א לו להיות מן הסנהדרין עד אשר יהיה ידו בכל הסברות, ומטעם זה ראוי לקבל מהם אפילו אם אומרים על ימין שהוא שמאל מצד אותן סברות הנוטים גם לצד שמאל וזה דרך נכון מאד.

Therefore our rabbis of blessed memory said beautifully:

“Make your ear like a hopper [which collects the grain above the millstone]

to receive the teachings,

and acquire a mind which hears the opinions declaring both “pure” and “impure;”

(Talmud Bavli, Hagigah 3a)

For in truth, every person needs all the teachings,

for he will be unable to sit on the Sanhedrin until he knows all of the reasons.

And it is for this reason that he should accept their ruling,

even if they about what is “right” that it is “left,”

because of the considerations which point toward saying “left.”

And this is a very correct way.

Talmud Bavli, Rosh Hashanah 25a

ועוד באו שנים ואמרו ראינוהו בזמנו ובליל עיבורו לא נראה וקיבלן ר"ג

Two came and said: "We saw it [the new moon] at its expected time,
But on the following night it did not appear."

And Rabban Gamliel accepted their testimony.

אמר רבי דוסא בן הורכינס עדי שקר הן היאך מעידים על האשה שילדה ולמחר כריסה בין שיניה
אמר לו רבי יהושע רואה אני את דבריך

שלה לו ר"ג גוזרני עליך שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך ביוה"כ שחל להיות בחשבונך

Rabbi Dosa ben Horkinas said: "They are lying witnesses!

How can witnesses testify that a woman gave birth

And the next day her belly is between her teeth!"

[i.e. she is still pregnant!]

Rabbi Joshua said to him: "I see the truth of your words."

Rabban Gamliel sent a message to him:

"I order you to appear before me with your staff and with your money

On Yom Kippur, according to your calculation."

הלך ומצאו ר"ע מיצר אמר לו יש לי ללמוד שכל מה שעשה ר"ג עשוי

שנאמר (ויקרא כג, ד) אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם

בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות אלא אלו

Rabbi Akiva went and found him [Rabbi Joshua] in distress.

He said to him: "I can learn that everything that Rabban Gamliel has done, is done.

As it is said:

"These are the fixed times of God, sacred assemblies, which you shall declare." (Lev 23:4)

Whether they are at their actual time or not at their actual time,

I have no festivals other than these.

בא לו אצל ר' דוסא בן הורכינס אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של ר"ג

צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו

שנאמר (שמות כד, ט) ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל

ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים אלא ללמד

שכל שלשה ושלשה שעמדו בית דין על ישראל הרי הוא כבית דינו של משה

Rabbi Joshua came to Rabbi Dosa ben Horkinas, who said to him:

"If we come to question the court of Rabban Gamliel,

then we must question every single court which has ruled since the time of Moses until now,

as it is said:

Moses went up, and Aaron, Nadav and Avihu and the seventy elders of Israel (Exodus 24:9)

And why are the names of the elders not mentioned?

To teach that every single court of three that has stood over Israel is like the court of Moses.

נטל מקלו ומעותיו בידו והלך ליבנה אצל ר"ג ביום שחל יוה"כ להיות בחשבונו

עמד ר"ג ונשקו על ראשו אמר לו בוא בשלום רבי ותלמידי רבי בחכמה ותלמידי שקבלת את דברי:

He [Rabbi Joshua] took his staff and his money in his hand and went to Yavneh,

To Rabban Gamliel, on Yom Kippur according to his [Rabbi Joshua's] calculation.

Rabban Gamliel stood up and kissed him on his head. He said to him:

"Come in peace, my teacher and my student.

My teacher--in wisdom. My student—for you accepted my ruling."